

Kronika Golobovega rodu

Rokopis iz leta 1979 priredila Zdenka Torkar Tahir

Težko je opisati zgodovino nekega rodu, zlasti če ni dovolj dokumentov, dokazov, slik. Za Golobovo rodovino so mi povedali stara mama Franciška Zupan, rojena Golob. Po priimku se da sklepati, da bi bila lahko naša rodovina zelo stara, še slovanska. Začetki kmetije na Blejski Dobravi št. 3 (danes št. 67) se pripisujejo grofovskemu služabniku Jerneju Golobu s Koroške Bele, ki naj bi služil 30 let kot vojak blejskemu gradu v 14. stoletju. Takrat je Bled z okolico spadal pod briksenške škofo. Omenjeni služabnik naj bi bil za svojo prizadevnost in zvestobo nagrajen tako, da je lahko le za 30 florintov kupil posestvo na Blejski Dobravi. To je povedal Franciški Zupan dobnavski učitelj Laharnar, ki je zbiral podatke za zgodovino raznih rodov in je v neki cerkvi našel listino, na kateri je bilo o tem zapisano. Med vojno so listine in dokumenti zbiratelja zgoreli.

Dobrava ni tako staro naselje. Tja so hodili Zasipljani trebit in čistit goščo in tako prišli do nove obdelovalne zemlje. Leta 1100 je bilo na Dobravi že sedem kmetij. V 13. stoletju je bila postavljena cerkvica, pod blejsko faro pa je Dobrava spadala vse do leta 1780. Dobravci so rekli Zasipljanom »prgarji«, Zasipljani pa Dobravcem »mukači«.

Glede na vrstni red lastnikov Golobovega posestva je bil tako prvi Jernej in med njegovimi nasledniki Apolonin (verjetno nemški zapis slovenskega imena, ki sem ga našla na neki stari listini). Najstarejši prednik, o katerem vedo povedati stara mama, je bil Nikolaj Golob. Njegov sin Tomaž je podedoval kmetijo. Rojen je bil okoli leta 1800 in umrl okoli leta 1897. Z ženo, Nežo Pretnar z Rečice, sta imela tri sinove in hčer: Valentina, Janeza, Joža in Minko. Neža je bila zaradi vodenice več let priklenjena na posteljo. Tomaž Golob je bil zadnji, ki je vozaril s konji in parizarji (vozovi) trgovsko blago iz Trsta na Dunaj.

Golobovi s konji pred domačo hišo (Tilka Klinar)

Janez je živel na Javorniku in delal kot tovarniški hlapec (ferbeger). Bil je zelo visoke postave. Poročil se je z Nemko, s katero sta imela štiri hčere in dva sinova: Nežo, Johano, Mino, Rezo, Janeza in Viktorja. Janez, ki je v vojni izgubil nogo in je na hitro umrl v starosti 75 let, je imel le eno hčer. Viktor je bil najprej poročen z eno s Koroške Bele in drugič z Bohinjko. V obeh zakonih se mu je rodila po ena hči.

Joža je bil cesarski gozdar na Dunaju, ki je kasneje služboval na Jelovici in potem na Selu. Poročil se je z Jerančevko s Koroške Bele, s katero sta imela tri hčere: Mino, Johano in Rezo. Reza je služila v Parizu in se na starost vrnila na Bled, kjer ji je oče kupil hišico, z željo, da se jo pokoplje na Bledu. Joža je umrl v 92. letu starosti.

Ker se Valentin, ki so ga klicali Bavant, do svojega 49. leta ni poročil, ga je oče stalno priganjal, saj so po poroki sestre Mine k Jurču doma ostali brez gospodinje. Valentin je zato hodil na ogleda. Nekoč je šel snubit na Koroško Belo. »Ogledovana« je ravno sekala smreko za steljo.

Doma so ga oče vprašali: »Ja, kaj pa je delala, ko si prišel?«

Odgovoril mu je: »Smreko je sekala.«

»Vidiš, taka bo dobra!«

»Ne bo! Norčevala se pa ne bo iz mene, ker sem malo starejši«, se je nadaljeval pogovor.

Svojo ženo Frančiško Kosel je potem našel v Bodeščah, kjer je služila pri svoji sestri, saj so na njenem domu že imeli »ta mlado« in zato ni dobila tako velike dote, kot bi jo sicer. Ker so ji starši zgodaj umrli, ji je doto pripravil brat. Frančiška je imela bolno oko. Najprej je hodila po kapljice k doktorju Kogoju na Jesenice, nato na Bled k doktorju Hočevarju, ki jo je poslal še v Celovec, kjer so ji ugotovili raka. Desno oko so ji izrezali in nadomestili z umetnim. Doma so imeli po več pestrn, hlapcev in dekel. Med njimi tudi Polono Ferjan in Katro Kumerdejčevu. Po Valentinu, ki je imel tri hčere: Frančiško (1892), Marjano (1895) in Marijo (1898), je Golobovo kmetijo prevzela najstarejša Frančiška.

Mina – Marija se je poročila k Jurču in dobila priimek Lipovec. Ker je pri njeni sestrični Johani v Ribnem pogorelo, ji je pripeljala svojega sina Franca Povšina še »v čikli«. Kasneje je bil poznan kot »stari Jurč«. Umrl je leta 1979. Mina je imela kasneje sina Janeza, ki je padel v prvi svetovni vojni, in hčer Minco. Umrla je ob rojstvu hčere.

Poleg strica Viktorja je bila Valentinova hči Marjana, ki se ni nikoli poročila in služila po raznih hišah, zadnja potomka s priimkom Golob. Druga Valentinova hči Marija, poročena Vengar, je imela dve hčeri, Ivico (poročeno Rev na Potokih) in Minko (poročeno Rusjan na Jesenicah s hčerama Hedviko in Vido). Oče Minkinega moža in začetnik slovenskega letalstva Edvard Rusjan sta bila bratranca.

Leta 1897 je Valentin Golob zgradil nov hlev, ki je bil preurejen šele leta 1974, ko so čez hlev in šupo naredili »plato«. Leta 1972 so kupili prvi traktor. Leta 1976 so bili prisiljeni dati v zakol zadnjega delovnega konja, ker je imel naduho. Gospodar Stanko je od žalosti za konji isti dan, ko so odpeljali zadnjega, odšel orat h Kovačevim, da se je umaknil. Konja je oddal Kovačevemu Jaku in s tem se je pri hiši zaključila tradicija reje delovnih konjev. Leta 1969 so podrli vaško korito pri Golobu. Od štirih vaških korit (kolikor jih pomnim sama) je v letu 1978 obstalo le korito pri Petranu. Pri kovačnici so ga podrli zaradi novih gasilskih bazenov, pri Svetinu in pri Golobu pa tudi zaradi »napote«. Od leta 1975, ko so naredili novo pokopališče, noben mrlič ne leži več »na parah« doma.

Hiša Golobovih okoli leta 1950
(Tilka Klinar)

Očetu Valentinu je bilo vse do prve svetovne vojne žal, da je imel same hčere, a se je kasneje potolažil z mislijo, da jim vsaj ni bilo treba na vojsko in tako ni nikogar izgubil. A tudi najstarejša hči Frančiška, rojena leta 1892, je zaleгла za celega moškega, saj je pri samih dekletih in priletnem očetu morala prijeti tudi za težja dela na polju in v gozdu. Sama je povedala, da se ne bi nikoli poročila, če se zaradi kmetije in dela ne bi bilo treba. Ko se je nekoč njen oče zgrudil od preutrujenosti pri oranju, ji je očital: »Tega si ti kriva, ker se tako dolgo ne poročiš!«

Pri triintridesetih je vzela Franca Zupana - Markotovega (rojenega 1890) z Dobrave in z njim imela osem otrok, štiri hčere in štiri sinove. Njeni otroci so bili naslednji:

Francka (roj. 1923, por. Žumer) se je poročila na Bledu pri Kašarju s fijakerjem in lovcem Andrejem in imela hčer Magdo;

Minka (roj. 1925, por. Obed) se je poročila k Ferjanovcu v Gorenjo vas v Poljanski dolini in imela štiri otroke;

Franc (roj. 1926) se je poročil na Dobravi in podedoval Markotovo hišo, ki jo je preuredil. Del hiše so oddajali v najem. Kot otrok je bil slaboten, odrasel pa je rad potoval in pletel suho robo. Z ženo Rezko imata dve hčeri, Miro in Albinco;

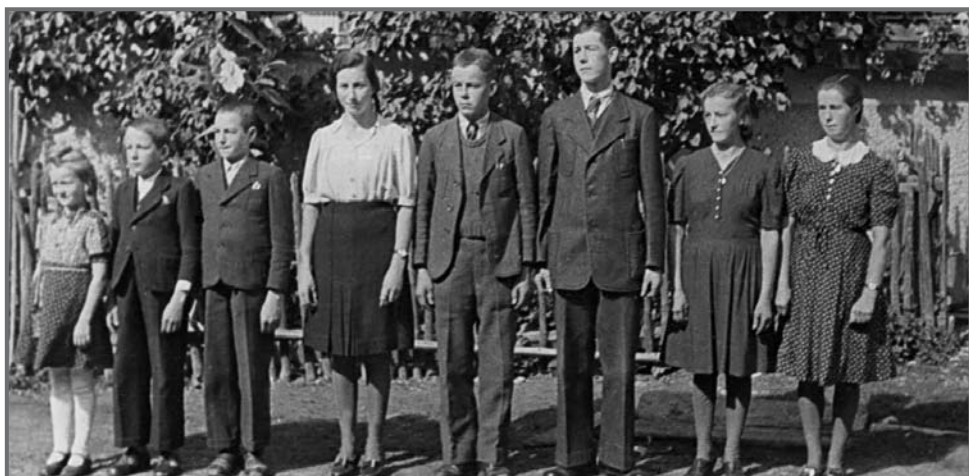
Stanko (roj. 1927) je ostal gospodar kmetije. S Pavlo Kovačevo je imel štiri hčere, ki so se vse poročile na kmetije. Tri so ostale na Dobravi. Andreja, najmlajša od njih, pa je nova »štom korenina« pri Golobu.

Julka (roj. 1929, por. Jan) se je izučila za šiviljo in se poročila k Firkelcu na Višelnici v Gorjah. Mož Alojz je bil tajnik planinskega društva in se je ukvarjal še s staro obrtjo – izdelavo živinskih zvoncev, ki jih je Julka poslikavala z motivi planinskih šopkov. Imata tri otroke;

Valentin (roj. 1932) se je izučil za kolarja in se poročil z Rezko (roj. Černe – Tošnarjevo z Rečice), s katero imata tri otroke. Oba sta bila dobra pevca. Doma se je do nedavnega ukvarjal še s čebelarstvom;

Janez (roj. 1934), prav tako kolar, ima z Ano Černe (Kovačevo) sina Jurija. Poročil se je s Cilko Zupan, s katero ima dva sinova in živi na Pecah na Dobravi;

Rezka (roj. 1936) se je poročila s Primorcem Ludvikom, ki je prišel na Jesenice s trebuhom za kruhom, in ima štiri otroke ter živi na Pecah na Dobravi.

Otroci Frančiške Golob in Franca Zupana okoli leta 1945 (Tilka Klinar)